

POSTANOWIENIE

Dnia 25 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa I. Ltd. w T. (Izrael)
przeciwko M. sp. z o.o. w P. [...] Spółdzielni [...] w P., P. [...] sp. z o.o. w W.
o zapłatę oraz o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 marca 2022 r.,
zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 24 września 2021 r., sygn. akt VII AGa [...],

1) oddała zażalenie,

**2) rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
pozostawia do orzeczenia kończącego postępowanie
w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 września 2021 r. Sąd Apelacyjny w (...) uchylił zaskarżony wyrok z dnia 5 kwietnia 2018 r. Sądu Okręgowego w W. w całości i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd drugiej instancji wskazał, że Sąd pierwszej instancji bezpodstawnie przyjął, że roszczenia wobec pierwszej pozwanej M. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. oraz wobec drugiej pozwanej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. są przedawnione i na tej podstawie oddalił je nie badając

merytorycznie ich zasadności. Co do trzeciej pozwanej P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. Sąd pierwszej instancji przyjął brak legitymacji powódki do dochodzenia roszczenia wobec tej pozwanej. Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu pierwszej instancji co do przedawnienia roszczeń oraz co do braku legitymacji czynnej w relacji do pozwanej spółki P. (...) spółki z o.o.

Od wyroku Sądu drugiej instancji zażalenie wniosły pozwane podmioty, zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. przez błędne jego zastosowanie polegające na błędnym uznaniu, że Sąd Okręgowy w W. nie rozpoznał istoty sprawy. Ponadto żalące wskazały na naruszenie art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. w zw. z art. 390 § 3 a *contrario* i w zw. z art. 64 oraz art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W postępowaniu uregulowanym w art. 394 § 1¹ k.p.c. Sąd Najwyższy bada poprawność zastosowania art. 386 § 2 i § 4 k.p.c. przez Sąd drugiej instancji, a więc wystąpienia jednej z alternatywnie ujętych w tym przepisie przesłanek uchylenia zaskarżonego wyroku, tj. nieważności postępowania, nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo istnienia konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie podkreśla się, że kontrola dokonywana w ramach powyższego środka zaskarżenia powinna mieć charakter formalny, skupiający się na przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji, bez wkraczania w kompetencje sądu *in merito*. Oznacza to, że w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia na orzeczenie o uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy poddaje kontroli prawidłowość stwierdzenia przez sąd drugiej instancji nieważności postępowania. Jeżeli natomiast u podstaw orzeczenia kasatoryjnego legły przesłanki określone w art. 386 § 4 k.p.c., Sąd Najwyższy bada, czy rzeczywiście sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy albo czy rzeczywiście wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Dokonywana ocena ma

jednak charakter czysto procesowy, co oznacza, że nie może wkraczać w merytoryczne kompetencje sądu drugiej instancji rozpoznającego apelację. Zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie jest bowiem środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy orzeczenia; kontrola taka może być przeprowadzona wyłącznie w postępowaniu kasacyjnym (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012 r., I CZ 136/12, nie publ. z dnia 25 października 2012 r., I CZ 139/12, nie publ.; z dnia 25 października 2012 r., I CZ 143/12, nie publ., z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013 Nr 3, poz. 41, z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, nie publ.; z dnia 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, OSNC 2013 Nr 4, poz. 54, i z dnia 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, nie publ.).

Rozpoznanie zażalenia sprowadza się zatem do oceny, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy okoliczności usprawiedliwiają wydanie wyroku kasatoryjnego, zamiast - co powinno być regułą - wyroku reformatoryjnego.

Wbrew twierdzeniom składających zażalenie Sąd pierwszej instancji, przyjmując przedawnienie roszczeń oraz brak legitymacji czynnej odstąpił od zbadania materialnej podstawy żądań pozwu a to oznacza, że nie rozpoznał istoty sprawy. Trzeba podkreślić, że obojętna jest przyczyna zaniechania tego badania, może więc tkwić zarówno w pasywności sądu, jak i w błędnym przyjęciu przesłanki niweczącej lub hamującej roszczenie, jak w niniejszej sprawie, przedawnienia czy też braku legitymacji (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22).

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).